

Anonimizuota versija

Vertimas

C-287/20 – 1

Byla C-287/20

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2020 m. birželio 30 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Amtsgericht Hamburg (Vokietija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. birželio 16 d.

Ieškovai:

EL

CP

Atsakovė:

Ryanair Designated Activity Company

Amtsgericht Hamburg (Hamburgo apylinkės teismas)

<...>

Nutartis

Byloje

- 1) **EL**, <...> Villanova di Camposampiero, Italija,
- 2) **CP**, <...> Villanova di Camposampiero, Italija,

ieškovas,

ieškovė,

<...>

prieš

Ryanair Designated Activity Company, <...> Dublinas, Airija,

atsakovę,

<...>

Amtsgericht Hamburg <...> 2020 m. birželio 16 d. nutarė:

1. Sustabdyti bylos nagrinėjimą.
2. Pagal SESV 267 straipsnį pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šį klausimą dėl Sąjungos teisės išaiškinimo:

Ar profesinės sąjungos organizuotas skrydį vykdančio oro vežėjo darbuotojų streikas laikomas „ypatinga aplinkybe“, kaip tai suprantama pagal Reglamento (EB) Nr. 261/2004 5 straipsnio 3 dalį?

Ar šiuo klausimu reikšminga tai, ar prieš prasidedant streikui vyko derybos (orig. p. 2) su darbuotojų interesų atstovu (-ais)?

Motyvai

1. <...> (Nacionalinės proceso teisės nuostatos)
2. Sprendimas byloje, kuris negali būti peržiūrėtas įprasta apeliacine tvarka <...>, priklauso nuo Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo atsakant į rezoliucinėje dalyje suformuluotą prejudicinį klausimą.

Ginčo dalyko aprašymas

3. Ieškovai iš atsakovės reikalauja 500,00 EUR dydžio kompensacijos.
4. Ieškovė turėjo patvirtintą rezervavimą 2018 m. rugsėjo 28 d. skrydžiui iš Veronos <...> į Hamburgą <...> (skrydžio Nr. FR5074), kuri turėjo vykdyti atsakovė, ir turėjo atvykti į Hamburgą 2018 m. rugsėjo 28 d. 14.50 val. Skrydis buvo atšauktas. Atšaukimas buvo grindžiamas atsakovės keleivių salono įgulos narių ir pilotų streiku. Po to, kai iš anksto, prieš tris dienas, buvo paskelbtas streikas, atsakovė stengėsi įvykdyti kuo daugiau skrydžių. Vis dėlto nagrinėjamas skrydis, jos nuomone, turėjo būti atšauktas.
5. Derybos su darbuotojų atstovais vyko ir iš anksto, ir prieš pat įvykstant streikui, tačiau galutinis susitarimas nebuvo pasiektas.
6. Atsakovė pranešė ieškovams apie atšaukimą išvykimo dieną.

7. <...> (neaktualu)

Taikomos Sąjungos teisės nuostatos

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija <...>

8. 12 straipsnis („Susirinkimų ir asociacijų laisvė“) suformuluotas taip: **(orig. p. 3)**

„1. Kiekvienas turi teisę laisvai rinktis į taikius susirinkimus, taip pat laisvę jungtis kartu su kitais į visų lygių asociacijas, ypač politinėje, profesinėje ir pilietinėje srityse, įskaitant teisę steigti profesines sąjungas ir stoti į jas ginti savo interesus. <...>“

9. 28 straipsnis („Teisė į kolektyvines derybas ir kolektyvinių veiksmų teisė“) suformuluotas taip:

„Darbuotojai ir darbdaviai arba atitinkamos jų organizacijos pagal Sąjungos teisę ir nacionalinius [nacionalinės] teisės aktus bei praktiką turi teisę derėtis ir atitinkamu lygiu sudaryti kolektyvinius susitarimus, o interesų konflikto atveju imtis kolektyvinių veiksmų, įskaitant streikus, savo interesams apginti.“

Europos socialinė chartija <...>

10. I dalies 6 punkte nustatyta:

„Visi darbuotojai ir darbdaviai turi teisę į kolektyvines derybas.“

11. II dalies 6 straipsnyje („Teisė į kolektyvines derybas“) nustatyta:

„Siekdamos užtikrinti, kad būtų veiksmingai įgyvendinta teisė į kolektyvines derybas, Šalys įsipareigoja:

<...>

Ir pripažįsta:

4. Darbuotojų ir darbdavių teisę veikti kolektyviai kilus interesų konfliktams, taip pat teisę streikuoti, laikantis įsipareigojimų pagal anksčiau sudarytas kolektyvines sutartis.“

2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 261/2004

12. 14 konstatuojamoji dalis išdėstyta taip:

„Kaip ir pagal Monrealio konvenciją, skrydžius vykdančių oro vežėjų prievolės turėtų būti ribojamos arba jiems turėtų būti taikomos išimtys tais atvejais, kai **(orig. p. 4)** įvykio priežastis yra ypatingos aplinkybės, kurių nebūtų buvę galima

išvengti net ir imantis visų pagrįstų priemonių. Tokios aplinkybės gali susidaryti pirmiausia šiais atvejais: dėl politinio nestabilumo, meteorologinių sąlygų, neleidžiančių vykdyti atitinkamo skrydžio, pavojaus saugumui, netikėtai atsiradusių skrydžių saugos trūkumų ir streikų, turinčių įtakos skrydį vykdančio oro vežėjo veiklos vykdymui.“

13. 5 straipsnis („Skrydžių atšaukimas“) suformuluotas taip:

„1. Atšaukus skrydį <...>

c) atitinkami keleiviai turi teisę į kompensaciją, kurią skrydį vykdančias oro vežėjas išmoka pagal 7 straipsnį, <...>

3. Skrydį vykdančias oro vežėjas neprivalo mokėti kompensacijos pagal 7 straipsnį, jei gali įrodyti, kad skrydis buvo atšauktas dėl ypatingų aplinkybių, kurių nebūtų buvę galima išvengti net ir imantis visų pagrįstų priemonių.“

14. 7 straipsnis („Teisė į kompensaciją“) suformuluotas taip:

„1. Kai daroma nuoroda į šį straipsnį, keleiviai gauna tokio dydžio kompensaciją:

a) 250 eurų visų 1500 kilometrų ar mažesnio atstumo skrydžių atveju <...>“

15 <...> (nacionalinės proceso teisės nuostata)

<...> (orig. p. 5)

Su prejudiciniu klausimu susijusi nacionalinė jurisprudencija

16. *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) 2012 m. rugpjūčio 21 d. sprendime (bylos Nr. X ZR 138/11) nurodė (santrauka):

1 Vykstant ginčui dėl kolektyvinės sutarties išreikštas profesinės sąjungos raginimas oro vežėjo pilotams streikuoti gali lemti ypatingas aplinkybes, kaip jos suprantamos pagal Oro transporto keleivių teisių reglamento 5 straipsnio 3 dalį.

2 Tokiu atveju oro transporto bendrovė neprivalo mokėti kompensacijų už atšauktus skrydžius, kurių ji atsisako siekdama priderinti skrydžių tvarkaraštį prie numatomų raginimo streikuoti padarinių.

Bundesgerichtshof savo sprendimą, be kita ko, grindė šiais motyvais (25 ir 26 punktai):

„Atsakovė nepraranda galimybės remtis ypatingomis aplinkybėmis dėl to, kad atsakovė galėjo valdyti situaciją.

Paprastai negali būti daroma prielaida, kad situacija vykstant ginčui dėl kolektyvinės sutarties yra valdoma ir todėl nėra laikytina ypatinga aplinkybe.

Sprendimas surengti streiką priimamas darbuotojų, naudojantis turima kolektyvinių derybų laisve, taigi – ne vykdant skrydį vykdančio oro vežėjo veiklą. Tai reiškia, kad oro vežėjas paprastai neturi teisiškai reikšmingos įtakos net ir saviems darbuotojams jiems sprendžiant, ar streikuoti. Negalima pritarti argumentui, kad skrydį vykdantis oro vežėjas vidinio bendrovės streiko atveju turi galimybę patenkinti reikalavimus ir taip išvengti streiko. Tai reikštų, kad iš oro vežėjo reikalaujama atsisakyti savo pagal Sąjungos teisę saugomos asociacijų laisvės ir darbo ginče nuo pat pradžių prisiimti pralaimėjusiojo vaidmenį. Toks reikalavimas oro vežėjui būtų nepagrįstas ir ilgainiui netenkintų keleivių interesų.“

Šalių teisinė nuomonė

17. Ieškovai mano, kad savų keleivių salono įgulos narių streikas nėra (**orig. p. 6**) „ypatinga aplinkybė“, kaip tai suprantama pagal Reglamento (EB) Nr. 261/2004 5 straipsnio 3 dalį. Jų nuomone, per visas kolektyvines derybas reikia tikėtis streikų, taigi ir skrydžių atšaukimo: tai tipinis įvykis, kurį galima numatyti vykdant bendrovės veiklą, o ne išskirtinis įvykis.“
18. Atsakovė mano, kad profesinės sąjungos streikas yra ypatinga aplinkybė, neatsižvelgiant į tai, ar streikuotojai yra, ar nėra skrydį vykdančio oro vežėjo darbuotojai. Reglamente (EB) Nr. 261/2004 net nedaroma skirtumo pagal tai, ar tai yra darbuotojų, ar trečiųjų šalių streikas.

Pirmosios instancijos teismo pirminė teisinė nuomonė

19. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas daro prielaidą, kad atsakymas į prejudicinį klausimą tikriausiai bus neigiamas.
20. 2018 m. balandžio 17 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą (C 195-17) prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas supranta taip, kad keleivio teisė į kompensaciją neturi priklausyti nuo to, ar streikas pagal atitinkamas nacionalinės darbo ir kolektyvinių sutarčių teisės nuostatas yra teisėtas, ar ne, ir kad „ypatingomis aplinkybėmis“, kaip jos suprantamos pagal Reglamento Nr. 261/2004 5 straipsnio 3 dalį, veikiau turėtų būti laikomi tokie įvykiai, kurie pagal savo pobūdį ar priežastis nėra būdingi įprastai atitinkamo oro vežėjo veiklai ir kurių šis vežėjas negali realiai kontroliuoti.
21. Teismas mano, kad jei jau Europos Sąjungos Teisingumo Teismas net „laukinį streiką“ pripažįsta kontroliuojamu įvykiu, *juo labiau* kontroliuojamu (pavyzdžiui, oro vežėjui pasiekus susitarimą su atitinkama profesine sąjunga) jis laikys profesinės sąjungos organizuotą savų darbuotojų streiką, todėl „ypatingų aplinkybių“ neturėtų egzistuoti.
22. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas neatmeta ir galimybės, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas profesinės sąjungos streiką vertins kitaip, nes toks streikas, priešingai nei „laukinis streikas“, yra saugomas pagal Europos teisę ir Pagrindinių teisių chartijos 12 straipsnio 1 dalį ir

28 straipsnį, todėl atitinkamai aiškinant 2018 m. balandžio 17 d. sprendimą (C-195/17) (**orig. p. 7**) šis sprendimas negali būti taikomas ir profesinės sąjungos organizuotam streikui. Europos socialinės chartijos 6 straipsnio 4 dalyje garantuojama teisė streikuoti, kaip matyti iš šios nuostatos įvadinio sakinio ir programinės nuostatos I dalies 6 punkte, taip pat susijusi su teise į – koordinuojamas – kolektyvines derybas. Aiškiai pripažįstama, jog turi būti užtikrinta, „kad teisė į kolektyvines derybas būtų įgyvendinama veiksmingai“. Taigi Europos Sąjungos Teisingumo Teismas galėtų, priešingai nei preziumuojama 19–21 punktuose, daryti prielaidą, kad jo jurisprudencijos taikymas profesinių sąjungų organizuojamiems streikams reikštų Europos teisės pažeidimą, ir tokia išvada prireikus galėtų būti grindžiama Reglamento (EB) Nr. 261/2004 14 konstatuojamąja dalimi, kurioje streikas bendraja prasme vadinamas „ypatinga aplinkybe“, bet visų pirma – bent jau galiausiai – būtų pažeista pagal Sąjungos teisę saugoma oro transporto bendrovės asociacijų laisvė.

Procedūros etapas

23. Sprendimas byloje priklauso nuo atsakymo į prejudicinį klausimą: šioje byloje, beje, jau gali būti priimamas sprendimas tiek dėl faktinių aplinkybių, tiek dėl teisės. Tiek, kiek teismas, išdėstydamas ginčo dalyką (3–7 punktai), ginčijamus argumentus nurodė kaip konstatuojamus teiginius, atitinkamu klausimu jis jau yra susidaręs galutinę nuomonę.
24. <...> (nacionalinio proceso klausimai)
<...> (parašas)